

PŘÍPRAVA A VEDENÍ TURISTICKÉ AKCE

Turistické akce jsou stěžejním tématem snad každého turistického oddílu mládeže, skautského oddílu, kmene Ligy lesní moudrosti či jiného volnočasového zájmového útvaru. Poznávat blízké i vzdálené okolí, putovat s batohem krajinou, překonávat pohoří, vydávat se do zahraničí, pěšky, na kole, lodí nebo vlakem.

Při plánování jakékoli akce je třeba vždy zvážit několik podstatných kritérií:

- cíl cesty
- jak dlouho budeme mimo domov (jednodenní x vícedenní akce)
- kdy se akce koná (jaro - léto – podzim - zima)
- věk účastníků a jejich počet
- jakým prostředkem se budeme dopravovat (vlak, kánoe, autobus, kolo, vlastní nohy)
- co všechno je třeba s sebou nést (svačina, karimatka, spací pytel, fotoaparát...)
- program výpravy, otevírací doby, ceny jízdného, vstupného atd.
- bezpečnost

Turistické akce mohou mít různý záměr:

- klasický turistický výlet, při kterém se polykají kilometry, pochod
- výlet s využitím různých „přepřavovadel“ jako jsou kola, lodě nebo běžky
- účast na akci, kterou organizuje jiný subjekt např. dětské dny, putování za pohádkou, víkendové oddílové srazy, sportovní akce apod.
- výlet do okolí, kdy hlavním bodem je hraní celodenní hry a účastníci se tak plněním průběžných úkolů dostávají k cíli

V každém případě, ať už jde o výpravu po městě nebo na druhý konec republiky, musíme myslet na bezpečnost, uvážit vše co by se mohlo stát a připravit se na to. V některých případech se dokonce vyplatí si terén prohlídnout dopředu. Nikdy bychom neměli zapomenout děti poučit o správném = bezpečném chování ve městě, na silnici, při cestě vlakem, na lodích apod. Samozřejmostí je mít u sebe patřičně vybavenou lékárničku.

JEDNODENNÍ VÝLETY

Pravidelné jednodenní výlety by měly patřit do programu každého turistického oddílu. Samozřejmě je velmi důležité uvážit jejich frekvenci. Pro oddíly, které mají schůzky pravidelně každý týden, jsou výlety každý víkend v měsíci dlouhodobě neúnosné a nereálné z hlediska časových možností jak vedoucích, tak i dětí samotných. Rytmus výprav by měl brát ohled na potřeby rodičů, další zájmy dětí a časové možnosti vedoucích.

Oznámení data konání akce rodičům den před výletem je spolehlivou cestou k nízké účasti na akci samotné. Nejlépe je plánovanou akci oznámit 14 dní dopředu před samotným konáním. Ideálním řešením, které není možné vždy realizovat, je vydat dlouhodobý plán na dva, tři měsíce dopředu s tím, že podrobné informace budou postupně upřesňovány. Tento způsob umožní rodičům zkoordinovat všechny zájmové činnosti dítěte, víkendové návštěvy příbuzenstva apod. Dále záleží na založení oddílu, zda jsou vyžadovány závazné, písemné přihlášky na akce. U nás jsou takovéto přihlášky samozřejmě na jarní a letní tábory, nikdy se nám je ale nepodařilo zavést a vyžadovat od rodičů před jednodenní či víkendovou akcí. Popravdě se nám to nikdy nezdálo nutné. Často ovlivní účast dítěte na výletě počasí, nemoc, únava, škola, příbuzní. Pokud vedoucí naplánuje výlet dobře, je dostatečně motivující, často tradiční = děti již ví, co očekávat, těší se na to, je to téměř záruka vysoké účasti. Jednoduchou možností k přehlednému přihlašování dětí na akce jsou oddílové internetové stránky. V našem oddíle je ovšem stále ještě problém, že ne všichni mají k internetu přístup.

Cílem jednodenních výprav jsou obvykle přírodní nebo kulturní zajímavosti v blízkém okolí. Vedoucí musí s dostatečným předstihem:

- zjistit z jízdního řádu odjezd a příjezd, cenu přepravy
- stanovit místo a čas srazu účastníků – čas s rozumnou rezervou, místo bezpečné

- stanovit cenu celé akce – jízdné, vstupy, strava, startovné atd.
- stanovit nutné vybavení – pláštěnka, pití a jídlo, a další podle ročního období a typu akce, zaměření výletu
- nutné je mít aktuální mapu, buzolu nebo přístroj GPS
- změřit podle mapy délku trasy, stanovit časový plán s ohledem na věk účastníků, ponechat si dostatečné rezervy na neočekávané situace, vlivy počasí, únavu.
- zajistit dokumentační techniku – nejčastěji fotoaparát, případně kameru, zkontrolovat dobíjení baterií, funkčnost, kapacitu záznamových médií.

Podle cíle výpravy volíme také program, připravíme dostatečné množství her do vlaku nebo autobusu, motivační příběh pro dosažení cíle, hry zpestřující pochod a v neposlední řadě důležité hry či aktivity na odbourání únavy a odpoutání pozornosti například od špatného počasí. V zimních měsících je potřeba zohlednit mnohem kratší den, nebezpečí nízkých teplot, náročnosti pohybu sněhem, nebezpečí náledí apod. Při pohybu skupiny vedoucí akce drží správný směr pochodu, k čemuž slouží samozřejmě mapa a buzola nebo dnes čím dál rozšířenější turistická GPS. Dále zajišťuje dostatečný prostor přestávkám, které je nutné volit na bezpečných místech. Nevhodné jsou pozemní komunikace s jakýmkoli pohybem vozidel, soukromé pozemky, srázy, strže, vodní plochy, velmi nebezpečné jsou hromady nařezaných stromů připravených k odvozu. Dřevo je často kluzké, kmeny hrozí sesutím.

Při návratu z výletu je nutné, aby vedoucí opouštěl místo rozchodu jako poslední. Vždy by měl rodič nebo zákonný zástupce oznámit, že s ním dítě odchází, nesmí se stát, že bez vědomí vedoucího odejde dítě samo nebo samo zůstane a čeká na příjezd rodičů. Vedoucí také musí informovat rodiče o případných úrazech.

VÍCEDENNÍ VÝPRAVY

Velké množství aspektů a povinností je stejných, jako u akcí jednodenních. Jde o delší výpravy, jejich organizace je tedy samozřejmě složitější, časově náročnější a obsahuje mnohé nové úkoly. Frekvence těchto akcí je menší, mohou to být víkendové výpravy, velmi často však využíváme prodloužené víkendy, státní svátky, podzimní, pololetní, velikonoční a jiné prázdniny. Jsou také finančně náročnější.

Vedoucí dětí a mládeže se zaměřením na turistické aktivity (do 18 let)

Vedoucí vícedenních akcí musí:

- v dostatečném časovém předstihu, několik měsíců dopředu, zajistit vhodné ubytování – hledáme místa na dostatečné úrovni ovšem zároveň v rozumné cenové hladině, proto často volíme ubytovny Asociace TOM, Junáka, různé klubovny, školy, domy dětí. Velkým

pomocníkem jsou dostupné katalogy levného ubytování (tištěné i na internetu), například pravidelně aktualizovaný Tomík tomíkovi. V letních měsících lze tábořit v přírodě, v tom případě musíme vhodně zvolit místo, dbát platné legislativy, dodržovat hygienické a požární vyhlášky.

- pro vícedenní akce je již nutné vytvořit rozpočet. Výsledná cena akce je složena z nákladů na jízdné, ubytování, stravu, vstupy atd., a dále z příspěvků účastníků, dotací, grantů, případně lze přispět z oddílové pokladny. Důležité je co nejvhodněji zvolit druh jízdenky, pokud jedeme vlakem. Jako nejlevnější se ve všední dny ukazuje společná jízdenka, během soboty a neděle potom jízdenka SONE+. Aktuální informace zjistíme hravě na internetu.

- vedoucí akce musí dětem předem oznámit, nejlépe písemně (velmi efektivně lze využít internetové oddílové stránky, kde si to kdykoli přečtou i rodiče) seznam nutného vybavení – spacák, karimatku, vhodné oblečení, hygienu, baterku (nejlépe čelovku), přezůvky, jídlo a pití, šátek, drobné hry. Samostatnou kapitolou jsou oddíloví nováčci, jejichž rodiče mají tendence balit mnoho nepotřebných věcí s dobrým úmyslem, ve výsledku však přidělávají problémy dětem a hlavně vedoucím, kteří musí nakonec nést hned několik batohů naráz. K dobrému vybavení patří samozřejmě kvalitní batoh, pohorky, spacák atd.

- mnohem důležitější je také precizní plánování přesunů účastníků, vzhledem k tomu, že ponесou velké a těžké batohy. Velmi se nám osvědčil oddíl složený z dětí různých věkových skupin, protože právě v těchto náročných situacích se přirozeně učí starší a silnější pomáhat slabším a mladším, částečně za ně přebírají zodpovědnost. Opět nezapomínáme na vhodně volené přestávky, připravené máme hry umožňující vzpružit tělo.

- dobře naplánovat stravování. První jídlo mají účastníci většinou ještě od maminky, dále již probíhá společné vaření a stravování. Vhodné je sestavit si jídelníček i s cenovou kalkulací,

do přípravy jídel zapojit i děti. Dobré je mít dopředu zjištěnou polohu a otevírací dobu nejbližších potravin.

- připravit program. Pro starší mládež se nebojíme zařadit návštěvy hradů a zámků, ekocentra, vzdělávací IQ parky, mladším dětem zase připravíme zoologické a botanické zahrady, bazén, přírodní zajímavosti, mnoho cílů je samozřejmě společných. Při vícedenních akcích se také osvědčil motivující příběh, hra, která propojuje dny strávené na výpravě a umožňuje volit tematické hry téměř kdykoli.
- důsledně promyslet bezpečnost celé akce. Zkontrolovaná a doplněná lékárnička bez prošlých léků je samozřejmostí, znát musíme i zdravotní stav účastníků, případné různé zdravotní zvláštnosti dětí, se kterými se nejčastěji seznamujeme při přijímání do oddílu. Vedení turistické akce je především zodpovědnost za skupinu lidí, v našem případě dětí. Velmi se nám osvědčilo mít u sebe vytištěný telefonní seznam rodičů, případně mít vše uloženo ve svém mobilním telefonu. V případě potřeby jsou rodiče schopni a ochotni velmi účinně pomoci nehledě na to, že informovanost je velmi důležitá.
- opět připravit dokumentační techniku.

Po skončení vícedenní akce musí vedoucí výpravu správně vyúčtovat a zanést do oddílového účetnictví. Měl by dohlédnout na vhodné zdokumentování, ať již psanou formou v kronice, článkem na webových stránkách, nástěnkou v klubovně či jakoukoli formou, která je zvykem v daném oddíle. Sám přispěje kvalitní a vždy velmi žádanou fotodokumentací, případně filmem. Vedoucí by si měl ať už sám nebo pomocí účastníků udělat zpětnou vazbu, zjistit a zapsat si co se povedlo a je dobré opakovat a čemu se pro příště naopak vyvarovat.